

ความหนาของเยื่อเมือกบดเคี้ยวบนเพดานปากและปุ่มขากรรไกรบนในคนไทยกลุ่มหนึ่ง

อัญชลี ดิยะวนิช*

อนัญญา พรหมสุทธิ**

สุมล ยุทธสารประสิทธิ์***

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อหาความหนาเฉลี่ยของเยื่อเมือกบดเคี้ยวที่ตำแหน่งต่างๆ บนเพดานปากและปุ่มขากรรไกรบนในคนไทยกลุ่มหนึ่ง และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหนาของเยื่อเมือกบดเคี้ยวกับดัชนีเพดานปาก (palatal index, P.I.) โดยวัดความหนาของเยื่อเมือกบดเคี้ยวจนจรดกระดูกบนเพดานปากหลังจากฉีดยาชาในอาสาสมัครก่อนรับการผ่าตัด จำนวน 17 คน ด้วยเครื่องมือเอ็นโดดอนติก เอ็กซ์พลอเรอร์ (endodontic explorer, DG 16) ที่ตำแหน่งจุดกึ่งกลางด้านเพดานของฟันกรามน้อยบนซี่ที่หนึ่ง (P1) และสอง (P2) ฟันกรามบนซี่ที่หนึ่ง (M1) และระหว่างฟันกรามบนซี่ที่หนึ่งและสอง (Mi) ที่ระยะห่างจากขอบเหงือก 3 8 และ 12 มิลลิเมตร (เส้น a b และ c ตามลำดับ) และบริเวณปุ่มขากรรไกรบนที่จุดห่างจากขอบเหงือกด้านไกลกลางของฟันกรามบนซี่ที่สองไป 2 และ 6 มิลลิเมตร ค่าขนาดค่าดัชนีเพดานปากจากความกว้างและความสูงของแบบพิมพ์ฟันพบว่าความหนาเฉลี่ยของเยื่อเมือกบดเคี้ยวบนเพดานปากแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ตามระยะห่างจากขอบเหงือกที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะห่างจากขอบเหงือก 3 มิลลิเมตร (เส้น a) ความหนาเฉลี่ยของเยื่อเมือกบดเคี้ยวที่ตำแหน่ง P1 มากกว่า P2 และ M1 อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ที่ระยะห่างจากขอบเหงือก 8 มิลลิเมตร (เส้น b) ความหนาเฉลี่ยของเยื่อเมือกบดเคี้ยวที่ตำแหน่ง P2 มากกว่า M1 และ Mi อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ที่ระยะห่างจากขอบเหงือก 12 มิลลิเมตร (เส้น c) ความหนาเฉลี่ยของเยื่อเมือกบดเคี้ยวที่ตำแหน่ง P1 น้อยกว่าที่ P2 M1 และ Mi อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) และพบว่าความหนาเฉลี่ยของแต่ละตำแหน่งบนเส้น c มากกว่าเส้น a อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของความหนาเฉลี่ยที่ตำแหน่ง P1 และ Mi ระหว่างเส้น b และ c และระหว่างเส้น a และ b ตามลำดับ ($p > 0.05$) ไม่พบความแตกต่างของความหนาเฉลี่ยของเยื่อเมือกบดเคี้ยวระหว่าง 2 ตำแหน่งบนปุ่มขากรรไกรบนและไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความหนาของเยื่อเมือกบดเคี้ยวที่ตำแหน่ง P2b กับดัชนีเพดานปาก

* กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลมหาราชนา จังหวัดนครราชสีมา

** ภาควิชาเวชศาสตร์ช่องปาก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

*** ภาควิชาทันตกรรมชุมชน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

The thickness of masticatory mucosa in the hard palate and tuberosity in a group of Thais

Anchalee Tiyavanich*

Ananya Promsudhi**

Sumol Yudhasaraprasithi***

Abstract

The aim of this study were to determine the thickness of the masticatory mucosa in the hard palate and tuberosity in a group of Thais and to find the relationship between the thickness of masticatory mucosa and palatal index. In 17 periodontally healthy, fully dentate subjects the masticatory mucosa thickness was assessed by bone sounding with an endodontic explorer (DG 16) after anesthetized. Twelve measurement points were defined in the hard palate, located on 3 lines, line a, b, c, which ran 3, 8 and 12 millimeters parallel to the gingival margin. Four positions at mid palatal of first and second premolar, first molar and midpoint between first and second molar were designated on each of these 3 lines. In the tuberosity, 2 points on mid tuberosity 2 and 6 millimeters away from distal surface of second molar were measured. From this study, the thickness of the masticatory mucosa in the hard palate 3, 8 and 12 millimeters parallel to the gingival margin were significantly different ($p < 0.05$). The masticatory mucosa in hard palate increased with greater distance from the gingival margin. On line a, mean thickness of the masticatory mucosa at P1 was significantly greater than P2 and M1 ($p < 0.05$). On line b, mean thickness of the masticatory mucosa at P2 was significantly greater than M1 and Mi ($p < 0.05$). On line c, mean thickness of the masticatory mucosa at P1 was significantly lesser than P2, M1 and Mi ($p < 0.05$). Furthermore, the measurement points on line c were significantly thicker than on line a in all 6 positions ($p < 0.05$). At P1 and Mi, however, no significant differences were found between line b and c, and between line a and b respectively. There was no difference between mean thickness of the masticatory mucosa on two measurement points of tuberosity. There was no correlation between mean thickness of the masticatory mucosa at P2b and palatal index.

Key words: Palate, Thickness

* Dental Department, Maharacha Hospital, Nakornrachasima

** Oral medicine Department, Faculty of Dentistry, Mahidol University, Bangkok

*** Community Dentistry Department, Faculty of Dentistry, Mahidol University, Bangkok